

Sámi allaskuvlla doavttirgrádaid árvvoštallanbagadus

Universitehta- ja allaskuvlaráđi árvvoštallanbagadusa vuodul Norgga doavttirgrádaid várás, njukčamánu 22.b. 2007. Dohkkehuvvon Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivrras 25.2.2021.

1.Láhkaásahus/njuolggadusat ja dievasmahtti mearrádusat

Sámi allaskuvlla dieđalaš nákkosgirjjiid árvvoštallanbarggu regulerejit Sámi allaskuvlla láhkaásahus ja njuolggadusat philosophiae doctor (PhD) gráda várás, ja njuolggadusaid dievasmahtti mearrádusat.

Sámi allaskuvlla láhkaásahus ja njuolggadusat grádii philosophiae doctor oktan dievasmahtti mearrádusaiguin galget almmuhuvvot buohkaide geat servet doavttirgrádabargguid árvvoštallamii ásahasas. Dát bagadus lea heivehuvvon ja hábmejuvvon láhkaásahusa ja njuolggadusaid rámma siskkobealde, muhto fokusere árvvoštallamii earenoamážit.

2.Álgoáššemeannudeapmi

2.1 Árvvoštallanlávdegotti nammadeapmi

Dutkan- ja oahppostivra (DOS) nammada áššedovdi lávdegotti unnimusat golmmain lahtuin, vuodustuvvon árvalusaid vuodul dan fágabirrasis gosa bargu gullá. Vuodustus berre čájehit ovttaskas lahtu relevánta gelbbolašvuoda ja mot lávdegoddi oktii gokčá nákkosgirjji fágasuorggi. Lávdegottis galgá leat unnimusat okta lahttu geas ii leat gullelašvuotta ásahussii. Jus lea vejolaš, de galgá okta lahttu boahit olgoriikka oahppobáikkis. Jus lea vejolaš, de galget lávdegottis leat goappašat sohka-bealit, ja jus dat ii leat vejolaš, de galgá dat čielgejuvvet earenoamážit.

Doavttirgrádakandidáhtta galgá oažžut dieđu lávdegotti čoahkkádusa birra. Doavttirgrádakandidáhtta oažžu buktit mearkkašumiid, vai ossodagas iežas meannudeamis leat nu olu dieđut go vejolaš bealálašvuoda hárrái dahje eará mearrideaddji oktavuodaidda hárrái.

Ossodat árvala lávdegotti lahtuid gaskkas jodiheaddji, sihkkarastin dihte jođánis áššejođu. Dat olmmoš berre ovddastit ásahusa. Jus leat earenoamáš ákkat, de sáhtta ossodat dan sadjái nammadit iežas dieđalašbargiid gaskkas hálldahušjodiheaddji gii ii searvva nákkosgirjji fágalaš árvvoštallamii.

Árvvoštallanlávdegotti nammadeami oktavuodas mearrida DOS áigemeari nákkosgirjji buktinbeaivvi rájes lávdegotti árvvoštallama rádjái – ja hábme dan vuodustuvvon árvalussan – mii dábálaččat ii berre leat guhkit go 3 mánu.

Lávdegoddejođiheaddji ovddasvástádus lea organiseret lávdegotti barggu, dás maiddái fuolahit ahte bargu boahťa jođánit johtui, ja doalahit lávdegoddebarggu áigerámma. Jođiheaddji galgá veahkehit ovttastahttit lávdegotti árvalusa nákkosgirjji birra ja čielggadit bargujuogadeami lávdegoddelahťuid gaskkas nákkáhallamii. Lávdegoddi sáhtta juo vuosttaš čoahkkimis evttohit preliminára nákkáhallandáhtona.

Nákkosgirji sáddejuvvo lávdegoddái oktan bajilgovain mii čájeha gos bargu lea čađahuvvon ja gii/geat lei/ledje bagadalli(t), dutkanoahpahasprográmma duođastusain mii čájeha maid kandidáhtta lea čuvvon ja mii lea dohkkehuvvon. Kandidáhta čađaheapmi oahpahuosis lea juo dohkkehuvvon iige dan galgga šat lávdegoddi ođđasit dohkkehít, muhto dat galgá sáddejuvvot lávdegoddái diehtun, maid lávdegoddi sáhhtá váldit vuhtii geahččaladdanlogaldallama dieđihuvvon temá sátnádeamis.

Jus lea sáhka kandidáhtas gean nákkosgirji ovdal lea hilgojuvvon, ja gii buktá ođđa nákkosgirji árvvoštallamii, de sáhhtá nammadit áibbas ođđa lávdegotti.

2.2 Doavttirgrádabarggu formálalaš divvumat j.e. maŋjel go lea buktojuvvon árvvoštallamii

Čállosa, maid lea buktán árvvoštallamii, ii sáhte geassit ruovttoluotta. Kandidáhtta oažžu smávva formála áššiid divvut čállošis (ng. erratalistu), jus DOS jođiheaddji dohkkeha dan (geahča *Rávvagat doavttirgrádstudentii: Ráhkkanit nákkáhallamii* kapihtal 4.1). Divvumat galget biddjot dutkosii ovdal go sáddejuvvo loahpalaš almmuheapmái. Muđui ii leat lohpi rievdadit čállosa mii lea buktojuvvon árvvoštallamii.

3. Árvvoštallanlávdegotti árvvoštallan nákkosgirjji

3.1 Čállosa govvideapmi

Mearrádusárvalus galgá oanehaččat govvidit nákkosgirjji formáhta (monografiija/artihkalčoakkáldaga), tiippa (ovdamearkka dihte teorehtalaš/empiralaš bargu) ja sturrodaga. Dasto galgá mearrádusárvalus čilget nákkosgirjji dieđalaš mearkkašumi ja dan guovddáš beliid teorijja, hypotesaid, materiála, metodaidda ja gávdnosiid hárrái.

3.2 Nákkosgirjji árvvoštallan

Norgga doavttirgráda lea dihto dási dutkangelbbolašvuoda duođastus. Doavttirgrádakandidáhtta galgá deavdit seamma dutkigelbbolašvuoda unnimusgáibádusaid – čilgejuvvon gáibádusaid čuoovvovaččaide: čuoalmasátnádeapmi, presišuvdna ja logalaš čielggasvuodha, originalitehta, áigeguovdilis analysavugiid hálddašeapmi ja reflekšuvdna daid vejolašvuodain ja gáržžidemiin, ja kandidáhta galgá maiddái dovdat, ipmirdit ja čájehit reflekterejuvvon gaskavuoda eará dutkamiidda guoskevaš suorggis.

Nákkosgirjji árvvoštallamis galgá earenoamážit geahččat lea go nákkosgirji iešheanaláš ja ollislaš dieđalaš bargu, mas lea alla fágalaš dássi go guoská čuoimmaid hábmemii, metodalaš, teorehtalaš ja empiralaš vuđđui, duođašteapmái, girjjálašvuoda meannudeapmái ja ovdanbuktinhápmái. Lea earenoamáš dehálaš árvvoštallat leat go materiálat ja metodat dohkálaččat dutkosa jearaldagaide, ja leat go ákkastallamat ja konklusuvdna doallevaččat. Nákkosgirji galgá buktit ođđa fágalaš dieđuid ja dat galgá čállon dakkár dásis ahte dat dohkke almmuhuvvot oassin fága dieđalaš girjjálašvuodas.

Jus nákkosgirji lea máŋgga ovttaskasbarggu ovttastahttin, de ferte dan duođaštít ja árvvoštallat ahte dagahit go oasis ollislašvuoda sisdoalu dáfus. Dakkár oktavuodain galgá doavttirgrádakandidáhtta sierra oasis nákkosgirjji ii dušše čoahkkáigeassit muhto maiddái buohtalastit oassebargguidda čuoimmaid ja konklusuvnnaid ollislaš perspektiivvas, ja dainna

lágiin duođáštít nákkosgirjji čatnosiid. Danne lea dát oassi nákkosgirjjis hui dehálaš sihke doavttirgrádakandidáhttii ja lávdegoddái sin árvvoštallamis.

Jus nákkosgirji lea oktasašbargu, de galgá doavttirgrádakandidáhtta viežžat čielggadusa mielčállis/mielčálliin mas son/soai/sii dohkkeha/dohkkeheaba/dohkkehit ahte bargu geavahuvvo oassin nákkosgirjjis. Lávdegoddi galgá árvvoštallat sáhtta go identifiseret doavttirgrádakandidáhta oasi guoskevaš barggus/bargguin, ja lea go doavttirgrádakandidáhtas sierra ovddasvástádus doarvái stuora oasis dutkosis. Nákkosgirjji čoahkkáigeasu galgá doavttirgrádakandidáhtta ieš akto hábmen. Jus doavttirgrádakandidáhta iežas duođasteapmi ii leat doarvái, de sáhtta lávdegoddi viežžat eanet dieđuid.

Earenoamáš dilálašvuodain sáhtta lávdegoddi bivdit oažžut vuodđomateriála ja dievasmahtti dahje čielggadeaddji lassidieđuid.

Jus olles nákkosgirji lea sisabuktojuvvon oktasašbargun, de lea govttolaš vuordit ahte dutkanprošeakta ja/dahje dutkkus lea viidábut go maid vuordá individuála barggus. Juohke doavttirgrádakandidáhtta galgá, nu bures go vejolaš, árvvoštallojuvvot ja geahččaluvvot seamma gáibádusaid mielde go jus bargu livččii dahkkon ovttá olbmos.

3.3. Konklusuvdna

Dás galgá árvvoštallat ja vihkkedallat nákkosgirjji buriid ja heajos beliid. Dat doalvvuha konklusuvdnii das ahte gávnna go lávdegoddi nákkosgirjji dohkálažžan bealuštuvvot nákkáhállamis, vai ávžžuha go lávdegoddi ahte nákkosgirji ii galgga dohkkehuvvot nákkáhállamii. Sierraoaviliid (dissensaid) galgá vuodáštít árvalusas.

3.4. Lávdegotti árvalus

Lávdegoddi geige vuodáštuvvon árvalusa DOS:i. Sávaldat lea ahte lávdegoddi addá oktasaš cealkámuša, individuála cealkámušaid sáhtta vejolaččat bidjat mielddusin. Sierraoaviliid (disseanssaid) galgá álo vuodáštít. Maiddái dakkár dilálašvuodain gos lávdegotti konklusuvdna lea ovttamielalaš, sáhtta heivet individuála cealkámušaid bidjat mielddusin.

Go lávdegoddi mearrida dohkkehit nákkosgirjji nákkáhállamii, de berre vuodášteami čállit oanehažžan. Dalle berre lávdegoddi geahččalit čállit árvalusa oanehis ja oppalaš hámis. Jus lávdegoddi mearrida hilgut nákkosgirjji, de lea lunddolaš čállit vuđolet čielggadeami.

Jus lávdegoddi mearrida hilgut nákkosgirjji dohkkeheami nákkáhállamii, muhto seammás árvvoštallá ahte vissis rievdadeami bokte sáhtta buvttelit nákkosgirjji dohkálaš dássái ovdal go lávdegotti loahpalaš árvalus gárvvistuvvo, de sáhtta lávdegoddi dan ávžžuhit. Lávdegoddi berre ávžžuhit buktit sisa rievdaduvvon veršuvna dutkosis ođđa árvvoštallamii dušše jus lávdegoddi oavvilda ahte áigemeari siskobealde, mii dábálaččat ii galgga leat guhkit go 3 mánu, nákke buvttelit doarvái buori bohtosa. Dakkár oktavuodain galgá lávdegoddi čálalaččat čilget konkrehtalaččat maid kandidáhtta berre rievdadit ja makkár osiid dutkosis berre nannet (ovdamearkka dihte metodageavaheami, oktavuoda gaskal materiála ja konklusuvna, doabageavaheami, čuolmma čielggadeami), muhto váruhit ahte ávžžuhus ii váldo duođástussan dasa ahte nákkosgirji dohkkehuvvo vejolaš ođđa árvvoštallamis.

Jus lávdegoddi gávnnaha ahte vuđolaš rievdadeamit mat gusket teoriijii, hypotesii, materiálii ja/dahje metodii leat dárbbalaččat jus barggu galgga sáhttit dohkkehit nákkáhállamii, de galgá lávdegoddi hilgut dutkosa.

4. Árvvoštallanlávdegotti árvalusa meannudeapmi

Lávdegotti čálalaš árvalus ja konklusuvdna das ahte ávžžuhit go dohkkehit dutkosa nákkáhallamii sáddejuvvo oahppohálddaha eksámenčujuhussii (eksamen@samas.no) kopijain nákkáhallama hálddahaslaš koordináhtorii, gii nu jođánit go vejolaš sádde dan doavttirgrádkandidáhttii. Jus doavttirgrádkandidáhtas leat mearkkašumit, de galgá daid sáddet čálalaččat 14 beavvi siste nákkáhallama hálddahaslaš koordináhtorii, gii sádde dan viidasit lávdegotti lahtuide. Jus lávdegottis leat mearkkašumit daidda, de sádde daid hálddahaslaš koordináhtorii. DOS meannudeami vuodul mearriduvvo dasto ahte dohkkehuvvo go nákkosgirji almmolaš bealušteapmái ja jus nu de doavttirgrádkandidáhtta sáhtta ovdanbidjat iežas doavttirgrádageahččaleapmái, vai hilgojuvvo go nákkosgirji nákkáhallamii, ja galgá go ávžžuhit rievdadit dan seamma nákkosgirjji ja sáddet dan sisa ođđa árvvoštallamii.

5. Lávdegotti árvvoštallan geahččaladdanlogaldallamis ja nákkáhallamis

5.1 Geahččaladdanlogaldallan

Geahččaladdanlogaldallan lea iesheanalaš oassi doavttirgrádageahččaleamis, ja galgá leat dieđihuvvon fáttás. Geahččaladdanlogaldallama ulbmil lea ahte doavttirgrádkandidáhtta galgá dokumenteret dáiddu háhkat dieđuid mat leat olggobealde nákkosgirjji fáttá, ja gaskkustit dutkanvuđot dieđuid.

Dieđihuvvon fáttá temá dábálaččat ii berre viežžat doavttirgrádabarggu guovddáš čuolmmain. Lávdegoddi sádde dieđihuvvon fáttá tihtela oahppohálddahussii, mii dieđihuvvo geahččaladdanlogaldallama doavttirgrádkandidáhttii 10 bargobeavvi ovdal nákkáhallama.

Geahččaladdanlogaldallama árvvoštallamis deattuhit sihke fágalaš sisdoalu ja gaskkustannávcca. Geahččaladdanlogaldallan lea oassi doavttirgrádageahččaleamis, ja dat ferte dohkkehuvvot ovdal nákkáhallama. Jus geahččaladdanlogaldallan ii dohkkehuvvo, de sáhtta doavttirgrádkandidáhtta iežas ovdanbidjat ođđa geahččaladdanlogaldallamii ja nákkáhallamii áramusat 6 mánu maŋjel.

5.2 Nákkáhallan

DOS-jodiheaddji dahje son gean DOS fápmuda jodiha nákkáhallama. Árvvoštallanlávdegoddi nammada ieš opponeanttaid, muhto lahttu (dábálaččat lávdegoddejodiheaddji) maid Sámi allaskuvla lea nammadan, ii galgga doaimmat opponeantan. Opponeanttaid berre välljet dainna lágiin ahte kritihkalaš vuosttaldeamit nákkosgirjái eai gáržžiduvvo. Vuosttaš opponeanta álggaha digaštallama, ja nubbi opponeanta loahpaha nákkáhallama.

Nákkáhallan galgá leat fágalaš digaštallan gaskal opponeanttaid ja doavttirgrádkandidáhta, čuolmmasátnádeami, metodalaš, empiralaš ja teorehtalaš vuodu, duodašteami ja ovdanbuktinhámi hárrái. Earenoamážit berre deattuhit geahččaladdat dehálaš konklusuvnmaid doallelašvuoda maid doavttirgrádkandidáhtta lea deattuhan iežas barggus. Čuolmmaid maid opponeanttat välljejit čuovvulit, eai dárbbat leat gáržžiduvvon dasa maid lávdegotti árvalus ovdanbuktá. Opponeanttat galget geahččalit – nu olu go vejolaš – fievrridit dakkár digaštallama mii dagaha ahte maiddái sii geat eai leat lohkan nákkosgirjji dahje eai dovdda fágasuorggi bures, nákkejit čuovvut digaštallama.

Nákkáhallanjođiheadjjs lea ovddasvástádus ulbmillaččat geavahit áiggi nákkáhallama iešgudet osiid čadaheami hárrái, ja dan áigerámma siskkobealde mii lea biddjon nákkáhallamii ollislaččat.

Eará oassálastit, geat háliidit kommenteret ex auditorio, fertejit nákkáhallanbotta dieđihit dan nákkáhallanjođiheadjái vissis áiggi siste, maid jođiheadji mearrida ja almmuha rahpama oktavuodas. Dárkilet čilgehus nákkáhallanbotta birra gávdno doavttirgrádanjuolggadusain/láhkaásahusain oktan vuđolaš mearrádusaiguin, ja muđui Norgga árbevirolaččat mearriduvvon norpmain nákkáhallama čadaheami birra.

Jus nákkosgirji ollislaččat lea buktojuvvon oktasašbargun, de lávdegoddi mearrida mot vejolaš nákkáhallan galgá čadahuvvot. Jus doavttirgrádakandidáhtat besset bealuštit dutkosa oktasašnákkáhallamis, de fertejit opponeanttat bearráigeahččat ahte juohke doavttirgrádakandidáhtta govttolaččat geahččaluvvo individuálalaččat.

Nákkáhallanjođiheadji cealká nákkáhallama loahpaheami. Dan oktavuodas ii galgga nákkáhallanjođiheadji cealkit nákkáhallama árvvoštallama, muhto čujuhit dasa ahte lávdegotti árvvoštallan nákkáhallamis celkojuvvo lávdegotti cealkámušas.

5.3 Nákkáhallama árvvoštallan

Jus dutkkusbarggu gávnahit dohkálažžan bealuštuvvot almmolaš nákkáhallamis, de dat dábálaččat mielddisbukta ahte nákkosgirji ja dan bealušteapmi dohkkehuvvo doavttirgrádan. Jus dattetge čájehuvvo ahte nákkosgirji guovddáš konklusuvvnat, ođđa beliid ektui mat bohte ovdan nákkáhallamis, čielgasit eai leat doallevaččat, de ferte árvvoštallanlávdegoddi árvvoštallat ahte nákkáhallan ii leat dohkkehuvvon. Seamma guoská jus nákkáhallamis bohtet ovdan moaittehahti bealit mat garrasit váikkuhit barggu árvvoštallamii, nugo dutkanetihkalaš norpmaid rihkkun dahje oppalaččat buori akademalaš dábiid rihkkun.

5.4 Lávdegotti cealkámuš

Maŋnel nákkáhallama sádde árvvoštallanlávdegoddi cealkámuša das ahte lea go geahččaladdanlogaldallan ja nákkáhallan oktasaččat dohkkehuvvon.

Lea lávdegotti ovddasvástádus ávžžuhit nákkáhallama dohkkeheami dahje hilguma. Jus nákkáhallamis bohtet ođđa bealit mat dagahit eahpesihkarvuoda lávdegottis ja mat eai čilgejuvvon nákkáhallamis, de berre lávdegoddi čielggadit ja árvvoštallat vejolaš váikkuhusaid dain ovdal go cealká iežas loahpalaš árvvoštallama iežas cealkámušas.

6. Loahpalaš áššemeannudeapmi

Lávdegotti cealkámuš geahččaladdanlogaldallama ja nákkáhallama bohtosa birra sáddejuvvo DOS:i, mii friddjan sáhtta mearridit dohkkehít doavttirgrádakandidáhta doavttirin, muhto ovttajienalaš lávdegoddecealkámušas sáhtta spiehkastit duššefal earenoamáš ja dehálaš ákkaid geažil. Dakkár ákkat sáhttet ovdamearkka dihte leat ahte lávdegoddi áibbas čielgasit lea boastut dulkon ásahusa kvalitehtastandárdda.

Jus DOS dohkkeha nákkáhallama, de Sámi allaskuvlla stivra nammada doavttirgrádakandidáhta doavttirin.

7. Váidinvuoigatvuohta

Čujuhit láhkaásahussii, njuolggadusaide ja dievasmahtti mearrádusaide philosophiae doctor grádii Sámi allaskuvllas.